

## Chambre des Représentants

SESSION 1956-1957.

17 AVRIL 1957.

### BUDGET

du Ministère des Affaires Etrangères  
et du Commerce Extérieur  
pour l'exercice 1957.

(Crédits relatifs aux Affaires Etrangères.)

### RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA  
COMMISSION DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES (1).

PAR M. PIERSON.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a examiné le budget des Affaires Etrangères pour l'exercice 1957 en ses séances des 3 et 10 avril, en présence du Ministre.

La procédure suivie a été différente de celle qui avait été adoptée les années précédentes. Le Ministre n'a pas fait un exposé général introductif. Ce sont vos commissaires qui, par les nombreuses questions qu'ils ont posées, ont circonscrit les matières sur lesquelles, grâce aux informations données par le chef du Département, le débat a porté.

La procédure de ratification des traités sur le Marché Commun et l'Euratom a préoccupé votre Commission. Le Département s'est mis en rapport, dès le début d'avril, avec La Haye pour établir de commun accord la traduction néerlandaise des conventions. On peut espérer que les projets de loi de ratification pourront être déposés à la rentrée

#### (1) Composition de la Commission :

A. — Membres titulaires : MM. Huysmans, président; Delwaide, De Schryver, De Vleschauwer, Gilson, Lefèvre (Théodore), le Hodey, Scheyven, Van Cauwelaert, Van Elslande, Wigay, Willot. — Bertelson, Bohy, Buset, Dejardin, Fayat, Housiaux, Merlot (Joseph-Jean), Pierson, Tielemans (François), Van Eynde. — Devèze, Kronacker.

B. — Membres suppléants : MM. Bertrand, Brasseur, De Gryse, Harmel, Héger, Moyersoën. — Bracops, De Cooman, De Sweemer, Hicquet, Rombaut. — Destenay.

Voir :

4 - IX (1956-1957) :

- N° 1 : Budget transmis par le Sénat.
- N° 2 : Rapport (Crédits Commerce extérieur).

## Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1956-1957.

17 APRIL 1957.

### BEGROTING

van het Ministerie van Buitenlandse Zaken  
en van Buitenlandse Handel  
voor het dienstjaar 1957.

(Kredieten betreffende de Buitenlandse Zaken.)

### VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE  
BUITENLANDSE ZAKEN (1), UITGEBRACHT

DOOR DE HEER PIERSON.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uw Commissie besprak de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor 1957 in haar vergaderingen van 3 en 10 april, in tegenwoordigheid van de Minister.

De behandeling geschiedde niet zoals de vorige jaren. De Minister hield geen algemene inleidende uiteenzetting. De talrijke vragen die door uwe commissieleden werden gesteld bepaalden de onderwerpen waarover, dank zij de door het hoofd van het Departement verstrekte inlichtingen, kon worden beraadslaagd.

Uw Commissie heeft zich beziggehouden met de bekrachtigingsprocedure voor de verdragen betreffende de Gemeenschappelijke markt en Euratom. Sinds begin april heeft het Departement contact opgenomen met Den Haag om een gemeenschappelijke vertaling van de verdragen tot stand te brengen. Verwacht kan worden dat de ontwerpen hou-

#### (1) Samenstelling van de Commissie :

A. — Leden-titularissen : De heren Huysmans, voorzitter; Delwaide, De Schryver, De Vleschauwer, Gilson, Lefèvre (Théodore), le Hodey, Scheyven, Van Cauwelaert, Van Elslande, Wigay, Willot. — Bertelson, Bohy, Buset, Dejardin, Fayat, Housiaux, Merlot (Joseph-Jean), Pierson, Tielemans (François), Van Eynde. — Devèze, Kronacker.

B. — Plaatsvervangende leden : De heren Bertrand, Brasseur, De Gryse, Harmel, Héger, Moyersoën. — Bracops, De Cooman, De Sweemer, Hicquet, Rombaut. — Destenay.

Zie :

4 - IX (1956-1957) :

- N° 1 : Begroting door de Senaat overgezonden.
- N° 2 : Verslag (Kredieten Buitenlandse Handel).

parlementaire, le 8 ou le 9 mai. Comme le Gouvernement, votre Commission estime qu'il conviendra, vu le nombre de matières touchées par les traités, de constituer une Commission Spéciale.

D'accord également avec le Ministre des Affaires Etrangères, votre Commission a pensé que l'examen du budget ne devait pas être l'occasion d'une discussion anticipée des questions, certes actuelles et importantes, que soulèvent le Marché Commun et l'Euratom; qu'il était au contraire préférable d'éviter une étude qui ne pourrait que faire double emploi avec la procédure parlementaire qui sera entamée dès le dépôt des projets de loi portant ratification de ces traités.

Nonobstant ces dispositions unanimement adoptées, certains commissaires ont cependant demandé des renseignements concernant diverses stipulations des traités et leurs répercussions prévisibles sur l'économie nationale.

Votre rapporteur a groupé, par souci de clarté, les éléments d'information recueillis au cours des débats de la Commission, sur les divers points abordés.

#### I. — Euratom.

##### 1°) *Projet de construction d'une usine de séparation des isotopes.*

A l'origine des négociations, le projet de la construction en commun, par les six pays de la communauté, d'une usine de séparation des isotopes, faisait partie des premières réalisations envisagées pour Euratom. Le coût élevé de pareille installation (minimum 70 milliards de francs — chaque usine américaine a coûté environ 500 milliards) rendait la collaboration des pays européens indispensable. L'évolution rapide de la technique, avec le risque d'innovations rendant inutiles de coûteuses installations de cette espèce, était un argument supplémentaire en faveur de la coopération.

Depuis, cependant, un élément nouveau doit être pris en considération : c'est l'offre assez sensationnelle du Président Eisenhower de mettre à la disposition des autres nations l'énorme quantité de 20 tonnes d'uranium 235.

Il n'est pas douteux que cette proposition, dont la portée exacte est difficile à mesurer, a surpris les experts et que ceux-ci hésitent à se prononcer sur la nécessité de réaliser le projet de construction d'une usine de séparation des isotopes.

Nonobstant l'offre américaine, la France semble néanmoins décidée à bâtir cette usine, même si les autres pays de la communauté ne sont pas d'accord pour considérer cette construction comme une réalisation commune d'Euratom. La France est animée par des considérations politiques et de prestige. Elle estime qu'Euratom doit être libéré de toute tutelle étrangère.

Aujourd'hui, aucune décision n'est encore intervenue. L'aspect le plus délicat de la question est constitué par le montant très élevé d'une dépense que l'offre américaine rend peut-être inutile. Les négociations continuent. Une sous-commission a été constituée. Lorsque le gouvernement belge aura été éclairé par le rapport de la sous-commission, il pourra prendre une décision en pleine connaissance de cause.

##### 2°) *Les ressources belges en uranium et le programme belge.*

On sait qu'en vertu des conventions conclues entre la Belgique, d'une part, et les U. S. A. et la Grande-Bretagne, d'autre part, ces deux puissances bénéficient d'un droit d'option sur toute la production de l'uranium congolais.

dende ratification bij de hervatting der parlementaire werkzaamheden op 8 of 9 mei zullen kunnen ingediend worden. Zoals de Regering was uwe Commissie van mening dat het wegens het groot aantal bij het Verdrag betrokken belangen wenselijk was een speciale Commissie op te richten.

Ook samen met de Minister oordeelde de Commissie dat de bespreking van de begroting geen aanleiding moest zijn om vooruit te lopen op de trouwens zeer actuele en belangrijke vraagstukken die verband houden met de Gemeenschappelijke markt en Euratom. Het is daarentegen beter een onderzoek te vermijden waardoor de indruk zou worden gewekt dat de parlementaire behandeling na de indiening van de wetsontwerpen houdende bekrachtiging van deze verdragen slechts een herhaling is.

Ondanks deze eenstemmig goedgekeurde regeling vroegen sommige leden toch inlichtingen aangaande diverse bepalingen van de verdragen en de waarschijnlijke weerslag daarvan op 's Lands bedrijfsleven.

Om dit verslag zo klaar mogelijk te maken werden alle inlichtingen die tijdens de debatten van de Commissie werden ingewonnen per onderwerp gegroepeerd.

#### I. — Euratom.

##### 1°) *Ontwerp tot oprichting van een bedrijf voor splitsing van isotopen.*

Aanvankelijk werd als een der eerste verwezenlijkingen van Euratom de gemeenschappelijke oprichting overwogen, door de zes landen van de gemeenschap, van een bedrijf voor splitsing van isotopen. Wegens de grote kosten (ten minste 70 miljard frank — elk Amerikaans bedrijf kostte circa 500 miljard) was de samenwerking onder de Europese landen volstrekt noodzakelijk. De snelle evolutie der techniek, waardoor dergelijke dure installaties ten gevolge van nieuwe uitvindingen nutteloos kunnen worden, was een argument te meer ten gunste van de samenwerking.

Sindsdien moest evenwel rekening worden gehouden met een nieuw feit, namelijk het nog al sensationele aanbod van President Eisenhower om een aanzienlijke hoeveelheid van 20 ton uranium 235 ter beschikking van de andere landen te stellen.

Het lijkt geen twijfel dat dit voorstel, waarvan de juiste draagwijdte moeilijk te bepalen is, voor de deskundigen een verrassing was, zodat zij zich niet categoriek kunnen uitspreken over de noodzakelijkheid van de oprichting van een bedrijf voor splitsing van isotopen.

Ondanks het Amerikaanse aanbod schijnt Frankrijk vast besloten een dergelijk bedrijf op te richten, ook zonder de instemming van de andere landen der gemeenschap om dit als een gemeenschappelijke verwezenlijking van Euratom te beschouwen. Voor Frankrijk is het een kwestie van politiek en van prestige. Dit land is van mening dat Euratom zich van elke vreemde voogdij moet ontdoen.

Tot nog toe is de beslissing nog niet gevallen. De kwestie is bijzonder moeilijk wegens de hoge kosten, die ten gevolge van het Amerikaanse aanbod misschien nutteloos zullen zijn. De onderhandelingen worden voortgezet. Er werd een subcommissie opgericht. Zodra de Belgische regering door het verslag van de subcommissie is voorgelegd, zal een besluit met kennis van zaken kunnen worden genomen.

##### 2°) *De Belgische uraniumertsproductie en het Belgische programma.*

Zoals bekend hebben de Verenigde Staten en Groot-Brittannië een recht van voorkeur op gans de Congolese uranium ertsproductie, ingevolge de overeenkomsten die desaangaande tussen deze twee mogendheden en België werden gesloten.

Cette situation n'a pas amené les producteurs à développer outre mesure ni la production ni la prospection.

Cette politique prudente était raisonnable compte tenu du fait que les capacités d'utilisation des deux seuls acheteurs exclusifs pouvaient être considérées comme limitées.

Dans les négociations préalables à la constitution de Euratom, la délégation belge s'est cependant trouvée de ce fait dans une situation particulière.

La constitution de Euratom doit entraîner une révision de la politique de production et de prospection. Toutefois, cette question ne peut être tranchée par le seul Département des Affaires Etrangères. Elle intéresse également le Ministère des Colonies et celui des Affaires Economiques. On se propose de créer un syndicat de prospection puissant.

Quoi qu'il en soit, Euratom est assuré de trouver les matières premières nécessaires à son activité au Congo Belge et en France.

La situation de la Belgique apparaît incontestablement comme privilégiée.

Comme il a fallu tenir compte du programme militaire et civil français, on a dû renoncer à mettre les matières en pool en raison du caractère très onéreux de la production française.

La conséquence de cette décision a été la reconnaissance donnée à la France du droit d'utiliser, par priorité, l'uranium français.

Mais cette reconnaissance entraîne pour la Belgique le droit d'utiliser par priorité l'uranium congolais.

Comme, d'autre part, la Belgique conserve pour une durée de dix années les droits que lui confèrent les conventions conclues avec les Etats-Unis d'Amérique et la Grande-Bretagne, la réalisation de son programme se trouve pleinement assurée.

## II. — Marché Commun.

### 1°) *Clauses particulières accordées à la France.*

Il est exact que les négociateurs du Marché Commun ont accordé à la France le bénéfice d'une situation particulière, d'ailleurs momentanée.

Cette concession constituait une condition *sine qua non* de l'adhésion française. Elle est, au surplus, justifiée. La France doit, en effet, étant le pays le plus protectionniste des six pays de la future communauté, modifier le plus considérablement ses méthodes et traditions.

C'est son tarif qui subira proportionnellement la plus grande diminution de droits.

On sait, en effet, que le tarif commun sera établi par la moyenne arithmétique des tarifs en vigueur dans les six pays. Cette moyenne se situera toujours en deçà du tarif français.

Le bouleversement de ses méthodes et de ses traditions est demandé à la France à un moment particulièrement difficile pour elle, car sa balance de paiement est déficitaire et son manque de devises étrangères important.

La solution a donc consisté à permettre à la France de maintenir des taxes à l'exportation d'un montant maximum de 15 % jusqu'au moment où l'équilibre de sa balance commerciale aura été réalisé.

L'O. E. C. E. a admis cette solution.

Deze toestand heeft de producenten er niet toe aangezet de productie of de prospectie bovenmatig op te voeren.

Een dergelijke voorzichtige houding was begrijpelijk wegens het feit dat de verbruikscapaciteit van de enige twee afnemers als beperkt kon worden beschouwd.

Tijdens de onderhandelingen die aan de oprichting van Euratom voorafgingen verkeerde de Belgische delegatie hierdoor evenwel in een bijzondere toestand.

De oprichting van Euratom moet dan ook een herziening meebrengen van de politiek die ten aanzien van de prospectie en de productie werd gevoerd. Het Departement van Buitenlandse Zaken heeft in deze aangelegenheid evenwel niet alleen te beslissen. Ook het Ministerie van Koloniën en dit van Economische Zaken zijn daarbij betrokken. Het ligt in de bedoeling een machtig prospectie-syndicaat op te richten.

In elk geval zal Euratom de voor zijn werking vereiste grondstoffen uit Belgisch-Congo en Frankrijk kunnen betrekken.

België verkeert ongetwijfeld in een bevoorrechte positie.

Daar rekening diende gehouden met het Franse militair en burgerlijk programma kon er niet aan worden gedacht de grondstoffen in een pool samen te brengen wegens de hoge kostprijs van de Franse productie.

Ten gevolge van deze beslissing werd Frankrijk een voorkeurrecht toegezegd op het gebruik van zijn eigen uraniumproductie.

Daardoor krijgt België evenwel ook een voorkeurrecht om de Congolese uraniumproductie te gebruiken.

Aangezien ons land anderzijds de rechten gedurende tien jaren behoudt die ons bij de overeenkomsten met de Verenigde Staten van Amerika en met Groot-Brittannië werden verleend is de uitvoering van ons programma volkomen verzekerd.

## II. — Gemeenschappelijke Markt.

### 1°) *Bijzondere clausules voor Frankrijk.*

Het is juist dat de onderhandelingen over de Gemeenschappelijke markt aan Frankrijk tijdelijk een gunstige positie hebben verschaft.

Deze toegeving was een *conditio sine qua non* voor de Franse toetreding. Zij is trouwens verantwoord. Daar Frankrijk het meest protectionistische is van de zes landen van de toekomstige gemeenschap, zal dit land immers het meest zijn methodes en tradities moeten wijzigen.

Zijn tarief zal naar verhouding het meest moeten dalen.

Zoals bekend zal het gemeenschappelijk tarief immers het rekenkundig gemiddelde zijn van de thans in de zes landen geldende tarieven. Dit tarief zal altijd beneden het Franse tarief liggen.

Het verzoek om zijn methoden en zijn tradities grondig te wijzigen komt op een voor Frankrijk zeer ongunstig moment, daar zijn betalingsbalans een tekort te zien geeft en het gebrek aan buitenlandse deviezen aanzienlijk is.

Ten einde dit probleem op te lossen, werd Frankrijk er toe gemachtigd uitvoerrechten tot een beloop van ten hoogste 15 % te handhaven, totdat zijn handelsbalans in evenwicht zal zijn.

De E. O. E. S. heeft deze oplossing aanvaard.

2<sup>o</sup>) *L'unification des charges sociales  
au sein du Marché Commun.*

On sait que la France avait soulevé trois objections à l'établissement du Marché Commun en prétendant que sa législation sociale imposait à son industrie des charges plus élevées que celles que l'économie des cinq autres partenaires devait supporter.

Ses objections avaient trait : au paiement des heures supplémentaires, à l'équivalence des salaires masculins et féminins et à la charge des congés payés.

A l'examen, il est apparu que deux de ces objections ne soulevaient pratiquement pas de difficultés. La rémunération des congés payés ne semble guère, en effet, présenter de différences sensibles dans les six pays du futur Marché Commun.

En ce qui concerne, d'autre part, l'équivalence des salaires masculins et féminins, cette question ne présente d'importance que dans certaines industries, notamment l'industrie textile. Mais ce qui caractérise précisément les industries où se pose le problème, c'est que celles-ci n'utilisent guère de main-d'œuvre masculine, de telle sorte que la question est plus théorique que pratique, puisque le problème de l'équivalence des salaires ne se pose pas. Au surplus, les pays de la communauté sont tous six signataires de la convention de Genève qui leur impose d'atteindre à cette équivalence des salaires masculins et féminins.

Après examen, la délégation française n'a plus guère insisté sur ces objections.

En revanche, la rémunération des heures supplémentaires, après la 40<sup>e</sup>, constitue une difficulté réelle. La législation sociale française impose, en effet, un sursalaire plus important à partir de la 40<sup>e</sup> heure que les législations des autres Etats signataires du traité instituant le Marché Commun.

Un protocole spécial prévoit donc que si dans quatre ans, l'harmonisation des législations sociales ne s'est pas produite dans les six pays, les industries françaises qui seraient affectées par la situation en raison des conditions nationales qui règlent la rémunération des heures supplémentaires après la 40<sup>e</sup>, pourraient obtenir des clauses de sauvegarde, sauf s'il était démontré que, dans les autres pays, les industries correspondantes subissaient la charge d'un sursalaire équivalent.

3<sup>o</sup>) *Le tarif extérieur fera-t-il du Marché Commun  
une entité protectionniste ?*

Divers commissaires se sont fait l'écho de cette crainte. Rien ne permet de prétendre que la communauté sera hautement protectionniste.

Sans doute, le tarif extérieur devant être le résultat de la moyenne arithmétique des tarifs actuels, représentera une hausse par rapport au tarif Benelux, tout en restant cependant moins élevé que le tarif français.

Il échet, au surplus, de remarquer que la manière dont le tarif extérieur doit être établi respecte les règles du G. A. T. T.

La tendance générale, au surplus, tend au libre échange.

Les théoriciens commettent en ces matières l'erreur d'envisager ces questions sous l'angle actuel. Il faut, au contraire, les envisager sous l'angle de la future communauté.

2<sup>o</sup>) *Eenmaking van de sociale lasten  
binnen de Gemeenschappelijke markt.*

Frankrijk heeft, zoals men weet, drie bezwaren geopperd tegen de invoering van de Gemeenschappelijke markt, aanvoerend dat zijn sociale wetgeving aan zijn industrie zwaardere lasten oplegt, dan het bedrijfsleven van de overige vijf partners te dragen heeft.

Zijn bezwaren hadden betrekking op : de betaling van overuren, de gelijkwaardigheid van de lonen voor mannen en vrouwen en de last van het betaalde verlof.

Na onderzoek is gebleken dat twee van deze bezwaren praktisch geen moeilijkheden opleveren. De uitkering voor betaald verlof blijkt immers vrijwel niet te verschillen in de zes landen van de toekomstige Gemeenschappelijke markt.

Wat verder de gelijkwaardigheid van de lonen voor mannen en vrouwen betreft : deze kwestie heeft slechts belang in enkele bedrijven, met name in de textielnijverheid. Maar de nijverheidstakken waar dit probleem rijst worden juist hierdoor gekenmerkt, dat zij vrijwel geen mannelijke arbeidskrachten gebruiken; de kwestie is dus veel meer theoretisch dan praktisch, aangezien het vraagstuk van de gelijkwaardigheid der lonen er zich niet opdringt. Bovendien hebben alle zes landen van de Gemeenschap de Overeenkomst van Genève ondertekend, waarbij hun de verplichting wordt opgelegd naar deze gelijkheid van beloning voor mannen en vrouwen te streven.

Na onderzoek heeft de Franse afvaardiging niet verder aangedrongen.

Daarentegen is de betaling van de overuren, na het 40<sup>ste</sup> uur, een werkelijke moeilijkheid. Volgens de Franse sociale wetgeving moet immers vanaf het 40<sup>ste</sup> uur een veel aanzienlijker extra-salaris worden uitgekeerd dan volgens de wetgevingen der andere Staten, die het Verdrag tot oprichting van de Gemeenschappelijke markt hebben ondertekend.

In een bijzonder protocol wordt dan ook bepaald dat, indien men binnen vier jaar niet tot harmonisering van de sociale wetgevingen in de zes landen is gekomen, de Franse bedrijven, die wegens de nationale regeling inzake de uitbetaling van overuren na het 40<sup>ste</sup> uur in een nadelige situatie komen te staan, hun toevlucht mogen nemen tot beschermingsclausules, behalve wanneer wordt aangetoond dat de overeenkomstige bedrijven in de andere landen een even zware last aan extra-salarissen te dragen hebben.

3<sup>o</sup>) *Zal het buitenlands tarief de Gemeenschappelijke  
markt tot een protectionistisch blok maken ?*

Verscheidene commissieleden hebben deze vrees geuit. Niets wijst er op dat de Gemeenschap in hoge mate protectionistisch zal zijn.

Wel zal het buitenlandse tarief, dat het rekenkundig gemiddelde zal zijn van de thans geldende tarieven, hoger liggen dan het Beneluxtarief, maar het zal echter lager zijn dan het Franse tarief.

Verder op mag niet uit het oog worden verloren dat, bij de wijze van vaststelling van het buitenlands tarief, de regels van de G. A. T. T. moeten worden nageleefd.

Er bestaat trouwens een algemene tendenz ten gunste van het vrij ruilverkeer.

De theoretici begaan in deze zaken de vergissing kwesties te veel uit het huidig oogpunt te beschouwen. Men moet ze integendeel bezien in het perspectief van de toekomstige gemeenschap.

Il est, en effet, dangereux de projeter dans l'avenir la situation existante, il faut au contraire envisager les problèmes d'avenir en tenant compte des possibilités que la situation nouvelle aura créées.

La convention prévoit au surplus la possibilité de clauses de sauvegarde maintenant le tarif ancien en faveur de certains fournisseurs.

#### 4°) Zone de libre-échange.

On sait que la Grande-Bretagne a manifesté l'intention de s'associer au Marché Commun en articulant sur celui-ci une zone de libre-échange.

On peut considérer que l'intérêt manifesté par les Britanniques pour le Marché Commun constitue déjà un premier succès pour la cause de la relance européenne.

Dans la zone du libre-échange, dont l'articulation est envisagée avec le Marché Commun, l'Angleterre conserverait donc sa politique propre à l'égard des tiers et notamment les clauses préférentielles dont bénéficient ses rapports avec les pays du Commonwealth.

De grosses difficultés n'ont cependant pas encore été surmontées : elles proviennent de la volonté des Britanniques de ne pas appliquer le système aux produits agricoles.

Il y a aussi la question des certificats d'origine qui peuvent être source de multiples fraudes ou erreurs.

### III. — La rencontre des Bermudes.

Peu d'informations précises sont parvenues sur les entretiens des Bermudes. Il semble que les conversations aient été très générales et que le bilan de la rencontre soit, tous comptes faits, restreint. Il paraît cependant que de bonnes relations humaines ont pu être rétablies entre les hommes d'Etat américains et anglais — relations que les incidents de Suez avaient troublées.

La visite du Président G. Mollet aux Etats-Unis avait d'ailleurs eu le même résultat favorable en ce qui concerne les relations franco-américaines.

Une conséquence importante a toutefois été enregistrée : l'adhésion des Etats-Unis aux clauses militaires du pacte de Bagdad. Il n'est pas encore possible d'expliquer clairement les causes de la décision américaine ni de voir avec précision comment celle-ci se concilie avec les principes de la doctrine Eisenhower.

La situation dans le Moyen-Orient — quels que soient toujours les risques d'incidents — semble s'améliorer.

Le voyage du Roi d'Arabie Séoudite a compté des effets heureux. Le Roi de Jordanie a également pris position en faveur de la doctrine Eisenhower.

### IV. — La défense commune au sein de l'O. T. A. N.

Un autre problème important de l'heure est posé par la décision de la Grande-Bretagne de réduire ses forces militaires.

Il importe de rappeler que la position britannique, au sein de l'O.T.A.N., n'est pas la même que celle qui découle des engagements plus stricts que l'Angleterre a souscrits dans le cadre de l'Union Européenne Occidentale. Ces derniers l'obligent à maintenir sur le continent une force au

Het is dus gewaagd de huidige toestand zonder meer in de toekomst over te plaatsen. De toekomstmogelijkheden moeten worden overwogen met inachtneming van veeleer de mogelijkheden die door de nieuwe toestand zullen worden geschapen.

Luidens het verdrag is het trouwens mogelijk beschermingsclausules toe te passen die het vroegere tarief ten gunste van bepaalde leveranciers handhaven.

#### 4°) Vrijhandelszone.

Zoals bekend heeft Groot-Brittannië als zijn bedoeling te kennen gegeven dat het van plan is zich bij de Gemeenschappelijke markt aan te sluiten door bemiddeling van een daarbij aanleunende vrijhandelszone.

De door de Engelse betoonde belangstelling voor de Gemeenschappelijke markt is reeds een eerste succes bij het streven naar de Europese Unie.

Met de bij de Gemeenschappelijke markt aanleunende vrijhandelszone zou Engeland dus een zelfstandige politiek kunnen voeren ten opzichte van andere vreemde landen en onder meer de preferentiële clausules behouden die gelden voor zijn betrekkingen met de landen van het Commonwealth.

Toch moeten nog grote moeilijkheden overwonnen worden, want de Engelse wensen deze regeling niet toe te passen op de landbouwproducten.

Tevens is er de kwestie der oorsprongsattesten die aanleiding kunnen geven tot vele vergissingen of bedrog.

### III. — De Bermuda-Conferentie.

Over de Bermuda-conferentie zijn weinig nauwkeurige gegevens voorhanden. Naar het schijnt waren de besprekingen van zeer algemene aard, zodat de resultaten der conferentie, alles wel beschouwd, eerder beperkt zijn. De goede verstandhouding tussen de Amerikaanse en Britse staatslieden, die door de gebeurtenissen te Suez was verstoord, schijnt evenwel hersteld te zijn.

Het bezoek van President G. Mollet aan de Verenigde Staten had trouwens hetzelfde gunstige resultaat voor de Frans-Amerikaanse betrekkingen.

Een belangrijk gevolg was evenwel de toetreding van de Verenigde Staten tot de militaire clausules van het pact van Bagdad. Het is nog niet zeer nauwkeurig uit te maken welke de redenen zijn van dit Amerikaans besluit, noch hoe dit besluit in overeenstemming kan worden gebracht met de principes van de Eisenhower-doctrine.

Hoe gevaarvol de toestand in het Midden-Oosten ook blijft, toch schijnt een verbetering te zijn ingetreden.

De reis van de koning van Saoedi-Arabië heeft gunstige resultaten opgeleverd. Ook de koning van Jordanië heeft zich ten gunste van de Eisenhower-doctrine uitgesproken.

### IV. — De gemeenschappelijke verdediging in het kader van de N. A. V. O.

De inkrimping van de strijdkrachten, waartoe Groot-Brittannië besloten heeft, doet thans ook een belangrijk probleem ontstaan.

Vooreerst moet erop worden gewezen dat de Britse positie in het kader van de N. A. V. O. niet dezelfde is als die welke het gevolg is van de meer belangrijke verbintenissen die Groot-Brittannië heeft aangegaan in het kader van de West-Europese Unie. Krachtens deze ver-

moins égale à celle qui y était stationnée au moment de la signature du traité de Paris. On se souvient que ce fut cette obligation, souscrite par la Grande-Bretagne, qui entraîna l'adhésion de la France au réarmement de l'Allemagne et à l'entrée de cette dernière puissance dans l'organisation du traité de l'Atlantique Nord.

Pour mettre ses projets à exécution, l'Angleterre doit recueillir l'accord de la majorité de ses partenaires dans l'Union Européenne Occidentale.

Sa décision, qu'elle justifie en invoquant des difficultés financières, risque malheureusement de provoquer des réactions semblables de la part d'autres États, également à même d'invoquer pareilles difficultés.

Pour être plus précis, cependant, il importe de retenir que les Anglais déclarent qu'il leur est impossible de supporter à la fois les frais d'une organisation militaire fondée sur l'utilisation des armes traditionnelles et de supporter, en outre, les dépenses élevées qu'impose la mise au point d'une défense équipée d'armes nucléaires. C'est à la dualité de leur effort qu'ils souhaiteraient donc échapper en invoquant la nécessité d'un choix.

Sous cet angle, leur décision peut avoir le mérite de forcer les autorités militaires de l'O. T. A. N., qui, depuis plus de deux ans, étudient les solutions stratégiques nouvelles que commande l'utilisation des armements atomiques, à mettre un terme à leurs hésitations et à prendre enfin position.

La Grande-Bretagne souligne que sa décision n'entraînerait aucune diminution de la puissance défensive de ses forces cantonnées en Allemagne, leur réduction numérique étant compensée par la puissance de l'armement atomique tactique dont elles seraient dotées et par le développement qui pourrait être donné à l'industrie nucléaire britannique, grâce à la libération d'une fraction importante de main-d'œuvre.

Au cours des dernières réunions tenues dans le cadre de l'O. T. A. N. et de l'U. E. O., aucune décision définitive n'a été adoptée. L'Angleterre a été provisoirement autorisée à réduire, à concurrence de 7.000 hommes, le contingent de ses troupes stationnées en Allemagne. D'autre part, les divers problèmes posés par la décision britannique sont mis à l'étude, de manière à ce que leur examen puisse être repris en octobre prochain.

Au nombre de ces problèmes figure l'abandon de la conscription annoncée par la Grande-Bretagne pour 1960. Sans doute, les démocraties occidentales ont-elles, de tout temps, manifesté de la méfiance à l'égard d'une organisation militaire basée sur une armée de métier. Des considérations d'ordre politique expliquent cette attitude. Cependant, déjà dans l'entre-deux-guerres, des voix autorisées exprimaient l'opinion que plus l'armée se mécanisait, moins une brève période de service militaire permettait de former des troupes capables de se servir des armes modernes.

L'état de l'armement actuel a rendu ces opinions encore plus valables aujourd'hui.

Le moment semble donc venu de repenser de nombreux problèmes militaires. Il paraît aussi souhaitable que, dans le cadre de l'O. T. A. N., plus d'uniformisation soit introduite. Le traité de la C. E. D. contenait des principes généraux qui pourraient utilement être repris.

Une autre question posée par l'organisation de la défense commune dans le cadre de l'O. T. A. N. est celle de savoir si les armées des petites puissances, telle la Belgique, doivent être dotées d'armes atomiques tactiques.

En même temps que cette question, votre rapporteur traitera celle posée par divers commissaires concernant les

plichtingen moet Groot-Brittannië op het vasteland strijdkrachten handhaven die ten minste even sterk zijn als die welke aldaar beschikbaar waren toen het Verdrag van Parijs werd ondertekend. Men zal zich herinneren dat deze door Groot-Brittannië aangegeane verbintenis Frankrijk ertoe had aangezet de herbewapening van Duitsland en de toetreding van dit laatste land tot de organisatie van het NoordAtlantisch Verdrag te aanvaarden.

Om zijn plannen ten uitvoer te brengen moet Groot-Brittannië de instemming bekomen van de meerderheid van zijn partners in de West-Europese Unie.

Jammer genoeg dreigt het, op grond van financiële moeilijkheden verantwoorde besluit van Groot-Brittannië gelijkwaardige reacties uit te lokken bij andere landen die eveneens dergelijke moeilijkheden kunnen inroepen.

Volledigheidshalve moet hieraan worden toegevoegd dat de Engelse beweren niet bij machte te zijn tegelijkertijd de op de traditionele bewapening afgestemde strijdkrachten in stand te houden en bovendien het hoofd te bieden aan de aanzienlijke uitgaven waartoe de opstelling van een op kernwapens gesteund verdedigingsstelsel aanleiding zal geven. Om deze dubbele last te vermijden beroepen zij zich op de noodzakelijkheid een keuze te doen.

In dit opzicht kan hun besluit de verdienste hebben de militaire overheden van de N.A.V.O., die sinds meer dan twee jaar bezig zijn met het bestuderen van de door de aanwending van kernwapens opgelegde vernieuwing van de strategie, ertoe te dwingen een einde te maken aan hun besluitsloosheid en eindelijk stelling te nemen.

Groot-Brittannië legt er de nadruk op dat zijn besluit geen vermindering van de weerbaarheid van zijn troepen in Duitsland tot gevolg zal hebben, daar de verminderde gefalsterkte wordt gecompenseerd door de doelmatigheid van de tactische kernbewapening waarover deze troepen zullen beschikken en ook door de uitbreiding die aan de Engelse kernindustrie zal kunnen worden gegeven dank zij het groter aantal arbeidskrachten dat beschikbaar zal worden.

Tijdens de jongste vergaderingen van de N.A.V.O. en de W.E.U. werd geen definitieve beslissing getroffen. Voorlopig werd Groot-Brittannië ertoe gemachtigd zijn troepen in Duitsland met 7.000 man te verminderen. Darenboven worden de door het Britse besluit gestelde vraagstukken bestudeerd zodat het onderzoek daarvan in oktober zal kunnen hervat worden.

Een dezer vraagstukken is de aangekondigde afschaffing van de dienstplicht in Groot-Brittannië in 1960. Weliswaar gaven de Westerse democratieën te allen tijde blijk van wantrouwen ten opzichte van een op een beroepsleger gesteunde militaire organisatie. Deze houding is ingegeven door overwegingen van politieke aard. Reeds tussen beide wereldoorlogen werd echter in gezaghebbende kringen de mening geopperd, dat bij een verder doorgedreven mechanisatie van het leger een korte dienstdtijd steeds minder kan volstaan om de manschappen op te leiden in het bedienen van de moderne wapens.

De huidige staat van de bewapening heeft deze opinie nog meer kracht bijgezet.

Het ogenblik schijnt dus aangebroken om talrijke militaire vraagstukken opnieuw in overweging te nemen. Het lijkt tevens wenselijk in het kader van de N.A.O.V.O. naar meer eenvormigheid te streven. Het ED-verdrag behelsde algemene beginselen die met vrucht kunnen worden overgenomen.

Een andere vraag met betrekking tot de inrichting van de gemeenschappelijke defensie in het kader van de N.A.V.O. is, of de legers van de kleine mogendheden, zoals België, met tactische atoomwapens moeten worden uitgerust.

Tegelijk met deze kwestie zal uw verslaggever de door verscheidene Commissieleden gestelde vraag behandelen





Pendant la crise de novembre, Bonn a assurément prodigué des conseils de modération.

Mais la situation demeure dangereuse.

Il est difficile de dire si le plan van Zeeland, prévoyant une certaine neutralisation de l'Allemagne, pourra un jour être retenu comme base ou comme élément d'une solution. Il semble en tous cas que les formules qu'il propose doivent encore être considérées comme prématurées. Pour avoir de sérieuses chances d'être acceptées, des propositions de cette espèce devraient d'abord être adoptées par l'ensemble des puissances atlantiques.

Les efforts poursuivis dans le cadre d'une politique de désarmement apparaissent comme très décevants. Les torrents d'éloquence cachent mal l'hypocrisie qu'impliquent des proclamations qui recommandent le désarmement mais refusent le contrôle.

La vanité des efforts déployés jusqu'à ce jour ne permet cependant pas l'abandon des négociations.

Car s'il est difficile de croire à la réalisation d'un plan de désarmement intégral, il ne faut pas pour autant sous-estimer les avantages que peuvent présenter des solutions partielles.

Des plans comme ceux présentés par le Président Eisenhower ou le Maréchal Boulganine contiennent des suggestions qui pourraient être acceptées par toutes les parties. L'envoi d'observateurs aux points névralgiques, le survol des territoires aux fins de photographies aériennes constituent autant de mesures qui ne sont certes pas inutiles au point de vue d'une technique de contrôle, mais qui peuvent avoir en outre le salutaire effet de faire renaître une atmosphère de détente.

#### VI. — La situation en Egypte.

Un commissaire s'est inquiété du sort des intérêts belges en Egypte.

Quoiqu'une légère amélioration puisse être enregistrée, la situation demeure difficile.

Des sociétés belges ont été l'objet de mesures désagréables encore que de moindre gravité que celles auxquelles ont été soumises des sociétés françaises ou britanniques.

Des décisions tendant à la nationalisation d'entreprises étrangères et au renvoi de ressortissants étrangers restent toujours à craindre.

Concernent la même partie du monde les questions d'un autre commissaire visant à connaître l'ampleur des relations commerciales entre l'Egypte et l'U. R. S. S. et les tractations qui se poursuivent entre ces deux pays.

Il n'est guère possible de donner les précisions demandées.

Il semble cependant qu'en ce qui concerne les relations commerciales, l'Egypte poursuive plutôt celles-ci avec les pays satellites — en leur vendant des quantités considérables de coton et en leur achetant du matériel de guerre.

Il est toutefois impossible d'apprécier avec précision le volume de ces échanges.

#### VII. — Nos relations diplomatiques avec les nouveaux Etats.

Un commissaire a demandé dans quelle mesure la Belgique avait l'intention d'entretenir des relations diplomatiques avec les Etats ayant récemment accédé à l'indépendance, et de quelle manière ces relations devaient être assurées, soit directement avec ces nouveaux Etats, soit par l'entremise de l'ancienne puissance de tutelle.

Weliswaar werd tijdens de november-crisis te Bonn steeds aangedrongen op gematigdheid.

De toestand blijft niettemin gevaarlijk.

Het is moeilijk uit te maken of het plan van Zeeland, dat tot doel had Duitsland enigszins te neutraliseren, vroeg of laat als basis of als bestanddeel van een oplossing zal kunnen dienen. Het blijkt in ieder geval dat de door hem voorgestelde formules als voorbarig moeten worden beschouwd. Om enige kans op succes te hebben, moeten dergelijke voorstellen eerst door de Atlantische mogendheden in het algemeen worden goedgekeurd.

De pogingen om tot ontwapening te komen schijnen zeer outgoocheland te zijn. Stortvloeden van welsprekendheid kunnen niet volstaan om de hypocrisie te verbergen die erin bestaat zich uit te spreken voor de ontwapening maar elke controle af te wijzen.

Hoe vruchteloos de pogingen tot nog toe ook waren, toch mogen de onderhandelingen daarom niet afgebroken worden.

Weliswaar kan moeilijk worden gedacht aan de uitvoering van een plan tot volledige ontwapening, maar de voordele van gedeeltelijke oplossingen mogen daarom niet worden onderschat.

Plannen zoals die welke door President Eisenhower of Maarschalk Boelganin werden voorgesteld bevatten suggesties die door beide partijen zouden kunnen worden aanvaard. Het zenden van waarnemers naar de kwetsbare punten en het overvliegen van andere landen om luchtfoto's te maken zijn maatregelen die als controle-techniek niet waardeloos zijn en die tevens een gunstige invloed kunnen hebben om terug een atmosfeer van ontspanning te doen ontstaan.

#### VI. — De toestand in Egypte.

Een commissielid verontrustte zich over de Belgische belangen in Egypte.

Ofschoon een lichte verbetering is ingetreden, toch blijft de toestand gespannen.

Belgische vennootschappen werden getroffen door hinderlijke maatregelen die evenwel minder erg zijn dan die welke op de Franse en de Britse vennootschappen werden toegepast.

Nationalisatie van vreemde ondernemingen en uitwijzing van alle buitenlanders blijven altijd te vrezen.

Met betrekking tot hetzelfde deel van de wereld stelt een ander Commissielid vragen aangaande de omvang van de handelsbetrekkingen tussen Egypte en de U. S. S. R. en de onderhandelingen die tussen beide landen aan de gang zijn.

Het is niet mogelijk de gevraagde bijzonderheden te verstrekken.

Ten aanzien van de handelsbetrekkingen heeft het er nochtans de schijn van dat Egypte zich eerder tot de satellietlanden richt, waar het aanzienlijke hoeveelheden katoen afzet en oorlogsmaterieel aankoopt.

Het is evenwel niet mogelijk met enige nauwkeurigheid het volume van dit ruilverkeer te schatten.

#### VII. — Onze diplomatieke betrekkingen met de nieuwe Staten.

Een Commissielid vraagt in hoeverre België voornemens is diplomatieke betrekkingen aan te knopen met de staten die onlangs hun onafhankelijkheid verwierven, en hoe deze betrekkingen moeten worden onderhouden: rechtstreeks met bedoelde nieuwe staten, of via de vroegere voogdijmogendheid.



La Belgique a envoyé un ambassadeur au Maroc. Les négociations se poursuivent, à la demande de la France, par son intermédiaire. Cette situation paraît bien devoir être temporaire.

En ce qui concerne la Tunisie, l'agrément diplomatique vient d'être donné.

Aucune initiative n'a encore été prise en ce qui concerne le Yémen, la Libye et le Ghana.

En Libye, nous sommes représentés par notre ambassadeur au Caire.

En cette matière, la décision dépend de plusieurs facteurs : disponibilité de personnel diplomatique, importance des intérêts belges. C'est aussi une question de réciprocité. C'est ainsi que la Belgique a un représentant en Australie, mais que l'Australie n'a pas d'ambassadeur à Bruxelles, les intérêts australiens en Belgique étant gérés par l'ambassadeur de ce pays à La Haye.

La tendance générale de la Belgique est d'entretenir dans la mesure du possible des relations directes avec les nouveaux pays.

### VIII. — La thèse belge.

Quoique d'aucuns aient manifesté une certaine hostilité à la thèse belge relative aux territoires non autonomes, il paraît que, dans l'ensemble, elle fut profitable à notre pays. On peut en tous cas constater qu'elle n'a jamais servi de prétexte pour activer une campagne contre le Congo.

Les critiques, au surplus, se sont amenuisées.

Le sort du Congo ne se joue, d'autre part, pas aux Nations-Unies; il dépend avant tout de notre future politique africaine.

Il est nécessaire que nous ayons un programme national commun. Les années à venir seront difficiles. Le colonialisme est dépassé et d'autres bases doivent donc être trouvées.

### IX. — Le problème des voies d'eau.

Votre Commission a entendu les explications du Ministre des Affaires Etrangères sur l'état des négociations relatives au canal du Moerdijk.

Comme on le sait, il n'est pas exact que la Belgique ait renoncé au canal du Moerdijk. Les négociations continuent.

La réunion de votre Commission avait lieu alors que l'interpellation de l'honorable M. Delwaide sur le même sujet était annoncée.

Cette interpellation ayant été développée depuis, votre rapporteur estime inutile de reprendre dans le présent rapport l'analyse des débats en Commission, les explications données en séance publique, au cours de la dite interpellation, ayant été beaucoup plus complètes.

### X. — Hommage à M. Spaak.

Au moment de se séparer, votre Commission ignorait que le Ministre des Affaires Etrangères aurait encore l'occasion de défendre lui-même son budget devant la Chambre.

C'est pourquoi, les divers partis politiques composant la commission, ont tenu à lui exprimer leur reconnaissance pour les services qu'il a rendus au pays au cours de sa double carrière parlementaire et ministérielle; les regrets qu'ils éprouvent à l'occasion de son départ et les vœux qu'ils forment pour le succès des tâches qu'il entreprendra dans ses nouvelles fonctions de Secrétaire Général de l'O. T. A. N.

\* \* \*

België heeft een ambassadeur naar Marokko gezonden. Op verzoek van Frankrijk worden de onderhandelingen door bemiddeling van dit land gevoerd. Alles wijst erop dat die toestand slechts tijdelijk is.

Ten aanzien van Tunesië werd de diplomatieke toelating verleend.

Geen enkel initiatief is tot dusver genomen met betrekking tot Yémen, Libië en Ghana.

In Libië zijn wij vertegenwoordigd door onze ambassadeur in Kaïro.

De beslissing dienaangaande hangt van verscheidene factoren af : beschikbaarheid van diplomatiek personeel, belangrijkheid van de Belgische belangen. Tevens is het een kwestie van wederkerigheid. Zo heeft België een vertegenwoordiger in Australië, maar Australië heeft geen ambassadeur te Brussel; de belangen van dit land in België worden behartigd door de Australische ambassadeur in Den Haag.

In het algemeen streeft België ernaar, voor zover dit mogelijk is, directe betrekkingen te onderhouden met de nieuwe landen.

### VIII. — Het Belgische standpunt.

Hoewel het Belgische standpunt met betrekking tot de niet zelfbesturende gebieden bij sommige enig verzet uitlokte, is het globaal gezien de Belgische zaak blijkbaar ten goede gekomen. Het is alleszins opmerkelijk dat het nooit als voorwendsel is gebruikt om een campagne tegen Congo te ontketen.

De kritiek is trouwens enigszins geluwd.

Overigens wordt over het lot van Congo niet in de Verenigde Naties beslist; het hangt in de eerste plaats af van ons toekomstig beleid in Afrika.

Wij moeten een gemeenschappelijk nationaal programma hebben. De komende jaren zullen moeilijk zijn. Het kolonialisme is voorbijgestreefd, en wij moeten dus andere grondslagen vinden.

### IX. — Het vraagstuk van de waterwegen.

Uw Commissie heeft de verklaringen van de Minister van Buitenlandse Zaken gehoord over de stand van de onderhandelingen met betrekking tot het Moerdijkkanaal.

Zoals bekend is het niet waar dat België afziet van het Moerdijkkanaal. De onderhandelingen worden voortgezet.

De vergadering van uw Commissie had plaats toen de interpellatie van de heer Delwaide over dit onderwerp reeds was aangekondigd.

Daar deze interpellatie inmiddels is gehouden, acht uw verslaggever het overbodig in dit verslag nog een overzicht te geven van de beraadslaging in de Commissie : de uitlegging, tijdens bedoelde interpellatie in openbare vergadering gegeven, waren immers veel uitvoeriger.

### X. — Hulde aan de heer Spaak.

Toen uw Commissie uiteenging, wist zij niet dat de Minister van Buitenlandse Zaken nog in de mogelijkheid zal zijn zelf zijn begroting in de Kamer te verdedigen.

Daarom hebben de diverse politieke partijen die in de Commissie vertegenwoordigd zijn er prijs op gesteld, hem hun erkentelijkheid te betuigen voor de diensten die hij tijdens zijn dubbele loopbaan als parlamentslid en als Minister aan het land heeft bewezen, hun spijt te kennen te geven over zijn aanstaand vertrek en hem veel succes toe te wensen bij het vervullen van de taak, die hij in zijn nieuwe functie van Secretaris-Generaal van de N. A. V. O. op zich gaat nemen.

\* \* \*

Le budget du Ministère des Affaires Etrangères pour l'exercice 1957 a été approuvé par 12 voix; 4 membres se sont abstenus.

Le présent rapport n'a donné lieu à aucune observation de la part des membres de la Commission.

*Le Rapporteur,*

M.-A. PIERSON.

*Le Président,*

C. HUYSMANS.

De begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor het dienstjaar 1957 werd met 12 stemmen aangenomen; 4 leden onthielden zich.

Dit verslag heeft vanwege de leden van de Commissie geen aanleiding gegeven tot enige opmerking.

*De Verslaggever,*

M.-A. PIERSON.

*De Voorzitter,*

C. HUYSMANS.

---